

Research Article

Dor: 20. 1001. 1. 25385968. 1402. 18. 4. 6. 9

Spatial-spatial analysis of entrepreneurial capabilities in rural areas of Fuman city

Masoume Partoinejad Fomani¹, Simin Armaghan^{2*} and Azita Rajabi³

1. Ph.D. student, Department of Geography, Faculty of Geography of Rural Planning, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

2. Associate Professor, Department of Geography, Faculty of Geography of Human Planning, Yadegar Emam Branch, Islamic Azad University, Shahr Rey, Iran.

3. Assistant Professor, Department of Geography, Faculty of Urban Planning Geography, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

* Corresponding Author, S.armaqan@yahoo.com

ABSTRACT

Introduction: Entrepreneurship has been present in all aspects of human life since the beginning of human creation and has been the basis of all human developments and developments. In most countries, special attention is paid to entrepreneurship and entrepreneurs, and strengthening entrepreneurship and creating a suitable platform for its development is one of the tools of economic progress of countries, especially developing countries.

Research Aim: The purpose of this study is to identify and introduce entrepreneurial villages, identify entrepreneurial potentials, investigate and analyze the factors influencing entrepreneurship and provide suggestions in the field of actualizing entrepreneurial potentials in Foman city.

Methodology: The present study has analyzed the spatial-spatial entrepreneurship capabilities of the rural areas of Foman city by using the descriptive-analytical method along with documentary, library and field studies.

Studied Areas: The geographical area of the present study is the rural areas of Fuman city.

Results: The results of field studies and investigation of the existing situation in the rural areas of the city show that out of the 156 inhabited villages of Foman city, 42 villages have registered their type of entrepreneurship and 116 people are entrepreneurs in different jobs. Also, in a survey of 156 people of the statistical community, more than 80% of the respondents believe that the components of individual abilities, motivation and perseverance and the capabilities of rural areas in entrepreneurship, with their sub-components, have a medium, large and very large role in the entrepreneurship of rural areas of the city.

Conclusion: The results of spatial-spatial modeling of entrepreneurship in the villages of Foman city in terms of capabilities (individual abilities, motivation and perseverance, village capabilities), and spatial criteria of entrepreneurial rural areas (location criteria and effective factors in social localization, including potentials and limitations-) showed that the ruling pattern is of a random type and non-random behavior exists in some rural areas to a limited extent, and these behaviors are correlated with the local Moran's I statistic in various clustered and non-clustered forms, i.e. high-high (HH), Low-Low (LL), High-Low (HL) and Low-High (LH) have appeared.

KEYWORDS: Motivation, perseverance, entrepreneurial potential, village capabilities

فصلنامه علمی مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی
دوره ۱۸، شماره ۴ (پیاپی ۶۵)، زمستان ۱۴۰۲
شاپای چاپی ۵۹۶۸-۲۵۳۵ شاپای الکترونیکی ۵۹۵۸-۲۵۳۸
<http://jshsp.iaurasht.ac.ir>
صص. ۸۴-۷۱

Dor: 20. 1001. 1. 25385968. 1402. 18. 4. 6. 9

مقاله پژوهشی

عنوان تحلیل فضایی - مکانی قابلیت های کارآفرینی مناطق روستایی شهرستان فومن

معصومه پرتوی نژاد فومنی^۱، سیمین ارمان^۲* و آریتا رجبی^۳

۱. دانشجوی دکتری، جغرافیای برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران، ایران
 ۲. استادیار، جغرافیای برنامه‌ریزی انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی یادگار امام، شهرری، ایران
 ۳. استادیار، جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران، ایران
- * نویسنده مسئول: S.armaqan@yahoo.com

مقدمه: کارآفرینی از ابتدای خلقت بشر و همراه با او تمام شئون مختلف زندگی انسان حضور داشته و مبنای تمامی تحولات و پیشرفت های بشری بوده است. در اکثر کشورها توجه خاصی به کارآفرینی و کارآفرینان می‌شود و تقویت کارآفرینی و ایجاد بستر مناسب برای توسعه آن از ابزارهای پیشرفت اقتصادی کشورها و به ویژه در حال توسعه به شمار می‌آید.

هدف: هدف از این مطالعه شناسایی و معرفی روستاهای کارآفرین، شناسایی پتانسیل‌های کارآفرینی، بررسی و تحلیل عوامل تاثیرگذار در کارآفرینی و ارائه پیشنهادات در زمینه بالفعل کردن پتانسیل‌های کارآفرینی در شهرستان فومن می‌باشد.

روش‌شناسی تحقیق: مطالعه حاضر با استفاده از روش توصیفی - تحلیلی همراه با مطالعات اسنادی، کتابخانه‌ای و میدانی به تحلیل فضایی - مکانی قابلیت های کارآفرینی مناطق روستایی شهرستان فومن پرداخته است.

قلمرو جغرافیایی پژوهش: قلمرو جغرافیایی پژوهش حاضر مناطق روستایی شهرستان فومن است.

یافته‌ها: نتایج مطالعات میدانی و بررسی وضعیت موجود در مناطق روستایی شهرستان نشان می‌دهد که از مجموعه ۱۵۶ روستای دارای سکنه شهرستان فومن تعداد ۴۲ روستا نوع کارآفرینی خود را ثبت نموده و تعداد ۱۱۶ نفر در مشاغل مختلف کارآفرینی می‌کنند. همچنین در نظر سنجی از مجموعه ۱۵۶ نفر جامعه آماری بیش از ۸۰ درصد پاسخ دهندگان معتقدند مولفه‌های توانایی‌های فردی، انگیزش و پشتکار و قابلیت‌های مناطق روستایی در کارآفرینی، با زیر مولفه‌های خود نقش متوسط، زیاد و بسیار زیادی در کارآفرینی مناطق روستایی شهرستان دارند.

نتایج: نتایج الگویابی فضایی - مکانی کارآفرینی در روستاهای شهرستان فومن از بعد قابلیت‌ها (توانایی های فردی، انگیزش و پشتکار، قابلیت‌های روستا)، و معیارهای مکانی مناطق روستایی کارآفرین (معیارهای مکانیابی و عوامل موثر در مکانیابی اجتماعی اعم از پتانسیل ها و محدودیت ها) نشان داد که الگوی حاکم از نوع تصادفی بوده و رفتار غیر تصادفی در برخی از نقاط روستایی بصورت محدود وجود داشته است که این رفتارها با آماره I موران محلی به اشکال مختلف خوشه ای و غیر خوشه ای یعنی بالا - بالا (HH)، پایین - پایین (LL)، بالا - پایین (HL) و پایین - بالا (LH) ظاهر شده است.

کلیدواژه‌ها: انگیزش، پشتکار، پتانسیل‌های کارآفرینی، قابلیت‌های روستا

مقدمه

امروزه کار آفرینی در تمامی مباحث توسعه جای خود را باز نموده است و بسیاری از محققان درصدد هستند تا بنا بر موضوع تخصصی خود زمینه توسعه کارآفرینی را در بخش‌های مربوطه بررسی نمایند. شاید در این بین یکی از مهم‌ترین مجموعه‌هایی که همواره به بحث کارآفرینی توجه ویژه داشته است، توسعه روستایی می‌باشد. مهم‌ترین مبحث در بحث‌های توسعه روستایی ایجاد شغل‌های غیر کشاورزی است و در این راستا توانمند ساختن روستاییان از اهمیت زیادی برخوردار است. کارآفرینی روستایی راهکاری جدید در نظریه‌های توسعه برای توانمندسازی و ظرفیت‌سازی در مناطق روستایی در راستای دستیابی به توسعه پایدار است و به عنوان یک راهبرد نو در توسعه مناطق روستایی به علت ماهیت اشتغال زایی بالا می‌تواند برای روستاییان اشتغال مولد و دائم و برای بیکاران فصلی اشتغال موقت ایجاد کند (ایمانی و همکاران، ۱۴۰۰: ۱).

جایگاه ایران در حوزه کارآفرینی با توجه به ظرفیتهای موجود چندان مطلوب نیست و کمتر به ظرفیتهای و نارسای این بخش و تحول آن توجه شده است. علاوه بر این نابرابری بین شهر و روستا و نابرابری در تمرکز سرمایه و ثروت، منجر به محدودیت شکل‌گیری سرمایه در نواحی روستایی و عدم تجهیز منابع و سرمایه‌گذاری در نقاط روستایی و شکاف بیشتر بین شهر و روستا شده است (امیدپور و همکاران، ۱۳۹۹: ۲۲). در شرایط کنونی کشور ایران، علیرغم آنکه ۲۵/۹ درصد از جمعیت کشور در نواحی روستایی ساکن هستند، در مقایسه با جمعیت شهرنشین، با محرومیت گسترده‌تری در برخورداری از مواهب توسعه، روبرو هستن و مشکلات کلان مورد بحث نمود عینی‌تری دارد. این در حالی است که نقش آفرینی گسترده روستائیان

در فرآیندهای اقتصادی و اجتماعی توسعه ملی و اثرگذاری آنها بر منابع محیطی و سرزمینی غیر قابل چشم‌پوشی است (رحمانی فضلی و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۳۴). در زمینه کارآفرینی مناطق روستایی مطالعات مختلفی در ایران و جهان انجام شده که به برخی از آنها پرداخته می‌گردد. رستمی و همکاران (۱۴۰۱): در مقاله خود تحت "تحلیل عوامل موثر بر توسعه کارآفرینی نواحی روستایی؛ مورد مطالعه: روستاهای بخش چندار شهرستان ساوجبلاغ" به این نتیجه رسیده‌اند که وضعیت مولفه‌های کارآفرینی در مناطق روستایی مورد مطالعه کمی بالاتر از مقدار متوسط است. مناسب‌ترین شرایط را می‌توان در بعد زیر ساختی و فردی و سپس به ترتیب در مولفه‌های اقتصادی، اجتماعی و نهادی مشاهده کرد. نتایج بدست آمده از تحلیل عوامل نشان می‌دهد که در روستاهای مورد مطالعه مولفه‌های زیرساختی و فردی کارآفرینی فراهم بوده اما مولفه‌های اقتصادی و به خصوص اجتماعی و نهادی مهیا نیست. بهمنی و همکاران (۱۴۰۰): در مقاله خود تحت عنوان "تحلیل بر عوامل موثر بر توسعه گردشگری کشاورزی و زمینه یابی کارآفرینی در مناطق روستایی (مورد مطالعه: روستاهای استان تهران)" به این نتیجه رسیده‌اند که گردشگری کشاورزی محرکی برای اقتصاد آسیب‌پذیر روستایی و تحقق نیازهای شهروندانی است که برای بازدید یا مشارکت در فعالیت‌های مزرعه، خرید مستقیم محصولات کشاورزی و مانوس شدن با طبیعت و بوم‌گردی، هزینه‌هایی می‌پردازند که موجب رونق اقتصادی، اشتغال زایی و آبادانی روستاها خواهد شد. یافته‌ها نشان می‌دهد که عواملی نظیر تأمین اقامتگاه برای گردشگران، طرح‌های تشویقی دولت، هماهنگی بین سازمان‌های دولتی، آگاهی بخشی به کشاورزان و بسترسازی برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی با سطح معناداری ۰.۰۰۰ و مقدار مثبت کای اسکوتر، مهمترین اولویت‌های موثر در توسعه گردشگری کشاورزی مناطق روستایی استان تهران می‌باشند. رضایی و همکاران (۱۴۰۰): در مقاله خود تحت عنوان "طراحی مدل ساختاری تفسیری توسعه پایدار کارآفرینی روستایی (مطالعه موردی: استان گلستان)" را انجام داده‌اند. هدف پژوهش ایشان طراحی مدل ساختاری تفسیری توسعه پایدار کار آفرینی روستایی در استان گلستان بوده است. نتایج تحقیق بیانگر آن است که ابعاد اجتماعی و محیطی در سطح اول و اقتصادی و نهادی در سطح دوم قرار گرفتند. رضایی و همکاران (۱۴۰۰): در مقاله خود تحت عنوان "طراحی الگوی توسعه پایدار کارآفرینی روستایی با تأکید بر گردشگری الکترونیکی با استفاده از تکنیک دلفی فازی و معادلات ساختاری" به این نتیجه رسیده‌اند با استفاده از روش دلفی فازی و برخورداری از نظر خبرگان، ۲۰ شاخص گردشگری الکترونیکی شناسایی و با استفاده تحلیل عاملی تأییدی به شش دسته کلی (خدمات اینترنتی، توسعه و آموزش نیروی انسانی، توسعه فرهنگ جامعه، حمایت‌های دولتی، امنیت و استفاده از اینترنت در سایر امور مرتبط با مردم) تقسیم گردید و در ادامه با استفاده از روش معادلات ساختاری، روابط بین متغیرهای تحقیق مشخص شد. شایان ذکر است جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزارهایی نظیر SPSS، LISREL، Excel استفاده شده است و نهایتاً بر اساس تحلیل‌های انجام گرفته الگو برازش و ارائه گردید. فتوحی و همکاران (۱۴۰۰): در مقاله خود تحت عنوان "اثرات گردشگری کشاورزی بر توسعه کار آفرینی روستایی با محوریت توسعه پایدار (مطالعه موردی: روستاهای شاخص استان یزد)" به این نتیجه رسیده‌اند که متغیرهایی چون روستا، گردشگر، کشاورز و مزرعه یا باغ از پیش‌رانهای اولیه (ارکان) گردشگری کشاورزی بوده و نتایج پژوهش حاکی از آن است که

متغیرهایی همچو زیرساخت ها، حمایت های دولتی، انگیزه گردشگران و آموزش آنها با محوریت گردشگری کشاورزی عامل توسعه روستایی با نتایج اثر بخش (رشد و توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، توسعه و تحول و توسعه فرهنگ کار و کار آفرینی) می باشند. فرجی سبکبار و همکاران (۱۴۰۰)؛ در مقاله خود تحت عنوان "نقش حکمروایی خوب در تسهیل فرصت های کارآفرینی در مناطق روستایی؛ مورد: شهرستان گمیشان" به این نتیجه رسیده اند، مهمترین شاخص ها با معادلات ساختاری (SME) اعتبار آن مورد سنجش خواهد گردید. با توجه به حل مدل برنامه ریزی خطی در روش بهترین- بدترین، شاخص های مشارکت با وزن ۰.۴۱ و رتبه اول، به عنوان مهم ترین شاخص و شاخص مسئولیت پذیری با وزن ۰.۲۴ و رتبه هشت، کم اهمیت ترین شاخص حکمروایی خوب در بر تسهیل فرصت های کارآفرینی معرفی شدند. با تکنیک رتبه بندی WASPAS، روستاهای حوزه شرقی با امتیاز ۳۶۵.۳ در رتبه اول و روستاهای حوزه غربی با وزن ۲۲۹.۳ در رتبه دوم و روستاهای حوزه شمالی با وزن ۱۱۷.۳ در رتبه سوم از نظر تاثیر شاخص حکمروایی خوب در تسهیل فرصت های کارآفرینی باشند. قدیری معصوم و همکاران (۱۴۰۰)؛ در مقاله خود تحت عنوان "شناسایی و اولویت بندی پیشران های توسعه کارآفرینی در مناطق روستایی ایران" به این نتیجه رسیده اند پیشران ها نیروها و روندهای مهمی هستند که نقش بازساخت آینده فضاهای زندگی را بازی می کنند. بر همین اساس پیشران ها به عنوان تسهیل کننده در دستیابی به اهداف و بهبود شرایط زندگی به خصوص در نواحی روستایی نقش به سزایی دارند. نتایج فرائتحلیل شناسایی شش گروه از پیشران های توسعه کارآفرینی روستایی شامل پیشران های حمایتی، پیشران های اقتصادی، پیشران های آموزشی و فناورانه، پیشران های اجتماعی، پیشران های رفتاری، پیشران های محیطی و زیرساختی را نشان می دهد. که در این میان فراوانی و تکرار پیشران های رفتاری بیشتر از سایر پیشران ها بوده است. همچنین شناسایی ۷ دیدگاه در مورد پیشران های توسعه کارآفرینی روستایی را نشان می دهد. بر اساس این دیدگاه ها به ترتیب بیشترین تاکید بر روی پیشران های رفتاری، آموزشی، اقتصادی، حمایتی و زیرساختی بوده است. دربان استانه و همکاران (۱۴۰۰)؛ در مقاله خود تحت عنوان "تحلیل اثرگذاری عوامل ساختاری نوآوری بر فرایند کارآفرینی روستایی (نمونه مورد مطالعه: شهرستان فاروج)" به این نتیجه رسیده اند که نتایج آزمون فریدمن به منظور مقایسه ی میزان تاثیر و اولویت بندی هر یک از شاخص های موثر در نوآوری نشان می دهد که ویژگی های فردی (با میانگین رتبه ای ۵.۸۶) بالاترین اولویت و شاخص خارجی، کمترین اولویت را دارد. با توجه به نتایج همبستگی پیرسون مشخص شد بین شاخص های فردی، آموزش و پژوهش، اقتصادی و زیرساختی با سطح کار آفرینی آن ها رابطه ی مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین بر اساس نتایج حاصل از تحلیل مسیر شاخص فردی با ضریب تاثیر ۰.۳۳۴ و در مرتبه ی بعد شاخص آموزش و پژوهش با ضریب تاثیر ۰.۲۳۸ و شاخص اقتصادی با ضریب تاثیر ۰.۱۳۱ بیشترین تاثیر را بر شکل گیری کارآفرینی روستایی دارند. اکبری و همکاران (۱۴۰۰)؛ در مقاله خود تحت عنوان "تحلیل راهبردی مدیریت مطلوب روستایی و کارآفرینی بر مبنای اقتصاد گردشگری روستای میقان" به این نتیجه رسیده اند که در نزدیکی شهر اراک، روستای میقان با ظرفیتهای خاص خود، می تواند بر اساس مدیریت مطلوب روستایی، بستری برای پیاده سازی مبنای توسعه پایدار مبتنی بر گردشگری باشد. بر مبنای نظر پرسش شوندگان، تحلیلهای حاصل از SWOT نشان میدهد که قوت و ضعفهای موجود در روستا به مثابه عوامل درونی مدیریت راهبردی امتیاز ۱۲۸.۳ و فرصتها و تهدیدهای بیرونی امتیاز ۴۸۶.۳ را کسب کرده اند. بر اساس امتیازهای مشخص شده در دادههای میدانی، مهم ترین نقاط قوت روستا عبارتند از: وجود سیستم گاز رسانی، وجود قابلیت های طبیعی مثل تالاب و چشمه، وجود جاذبه های جغرافیایی مانن تالاب؛ مهم ترین نقاط ضعف عبارتند از: نبود آب کافی و از بین رفتن قنات ها و پایین رفتن آب های زیرزمینی، مهاجرت تعداد زیادی از مردم و کم شدن جمعیت. مهم ترین فرصت ها عبارتند از: احداث اقامتگاه بوم گردی، امکان رونق صنعت گردشگری، امکان گسترش کشاورزی و دامداری، امکان جذب گردشگر و مهم ترین تهدیدها عبارتند از: احتمال تمام شدن آب های زیر زمینی، خشک شدن منابع آبی و مهاجرت به شهر، عدم توجه به کمبود آب و آبیاری. بر همین اساس در انتها جدول تحلیل راهبردهای مدیریت روستایی مبتنی بر توسعه گردشگری روستای میقان ارائه شده است. سلیمانی و همکاران (۱۴۰۰)؛ در مقاله خود تحت عنوان "طراحی مدل توسعه کارآفرینی پایدار در کسب و کارهای نواحی روستایی همدان" به این نتیجه رسیده اند. به منظور تحلیل داده های حاصل از ۱۰ مصاحبه، تحلیل محتوا و سه مرحله کدگذاری باز، محوری و گزینشی صورت پذیرفت. کدهای باز، شامل ۲۲۹ مفهوم و کدهای محوری نیز شامل ۳۴ مقوله عمده بود که در مدل پارادایمی تحقیق، در قالب شرایط علی، شرایط واسطه ای، شرایط زمینه ای، راهبردها و پیامدها نشان داده شده است. مدل ارائه شده می تواند به عنوان ابزار تحلیلی و برنامه ریزی برای توسعه کارآفرینی پایدار روستایی مبنای عمل قرار گیرد تا بر مبنای آن به گونه ای منطقی و اصولی به بستر سازی، حل مشکل و اقدام در جهت دستیابی به پایداری در کسب و کارهای کارآفرینانه پرداخته شود. ملکفرد و همکاران (۱۴۰۰)؛ در مقاله خود تحت عنوان "بررسی تاثیر انواع فعالیتهای کارآفرینی زنان روستایی بر امنیت غذایی پایدار خانوار (مورد مطالعه: شهرستان خرم آباد)" به این نتیجه رسیده اند که نتایج حاصل

از آزمون کروسکال والیس نشان داد که از لحاظ امنیت غذایی پایدار، تفاوت معنی‌داری در انواع فعالیت کارآفرینی زنان روستایی در ابعاد مصرف و دستیابی وجود دارد ($P < 0.05$). بعلاوه نتایج حاصل از آزمون تقییبی LSD در بعد دستیابی نشان داد که گروه صنایع دستی به‌صورت معنی‌داری ($P < 0.05$) با گروه صنایع تبدیلی و تولیدات کشاورزی تفاوت دارد و خانوارهای کارآفرین مشغول در فعالیت تولیدات کشاورزی و صنایع تبدیلی در بعد دستیابی از وضعیت بهتری نسبت به خانوارهای کارآفرین مشغول در فعالیت صنایع دستی برخوردارند. همچنین در بعد مصرف هم، خانوارهای کارآفرین مشغول در فعالیت صنایع تبدیلی وضعیت بهتری نسبت به گروه تولیدات کشاورزی دارند. مرادی و همکاران (۱۳۹۹)؛ در مقاله خود تحت عنوان "اثرات کارآفرینی روستایی در توسعه فضاهای پیراشهری شهرستان کرمانشاه" به این نتیجه رسیده‌اند که بین متغیرهای روحیه کارآفرینی افراد، فرآیند اقتصادی و محیطی حاکم بر روستا و توسعه فضاهای پیراشهری رابطه مثبت و معنی‌داری در سطح یک درصد خطا برقرار است. نتایج تحلیل رگرسیون نیز نشان داد که متغیرهای کارآفرینی روستایی (روحیه کارآفرینی افراد، فرآیند اقتصادی و محیط (بیرونی و درونی) حاکم بر روستا)، تأثیر معنی‌داری بر توسعه فضاهای پیراشهری داشته و توانایی تبیین ۹۶ درصد از تغییرات متغیر توسعه فضاهای پیراشهری شهرستان را دارد. مهم‌ترین متغیر اثرگذار نیز متغیر محیطی تشخیص داده شد. عزیزپور و همکاران (۱۳۹۹)؛ در مقاله خود با عنوان "ادراک جامعه محلی از امکانات و موانع شکل‌پذیری سازمان فضایی شبکه‌های در نواحی گردشگری در راستای توسعه کارآفرینی روستایی؛ مورد مطالعه: ناحیه محمدآباد - زرینگل (شهرستان علی‌آباد کتول)" به این نتیجه رسیده‌اند که سازمان فضایی قطبی ناحیه محمدآباد - زرین گل (شهرستان علی‌آبادکتول) (با نقش غالب دو نقطه شهری فاضل‌آباد و علی‌آباد) متأثر از عواملی همچون، ساختار توپوگرافیکی کوهستانی، مرکزیت شهری، ضعف خدمات و دسترسی به آن، روابط یک سو به درون و برون منطقه‌ای، ضعف وجود زنجیره تامین و ارزش گردشگری و ضعف بازار کار توانسته با تغییر در ساختارها و کارکردها به سمت الگویی شبکه‌ای حرکت کند. پژوهش تأکید دارد سازمان یابی فضایی شبکه‌ای، صرفاً متأثر از ساختارهای محیطی و کالبدی - فضایی نیست. بلکه، عوامل اجتماعی - اقتصادی (بویژه اقتصادی) از اهمیت برخوردار است. نگاه به مفهوم فضا به عنوان یک پدیده صرفاً مکانی نیازمند تغییر است. روزبهانی و همکاران، ۱۳۹۹، در مقاله خود با عنوان واکاوی پیامدهای مکانی فضایی توسعه اقتصاد گردشگری با رویکرد کارآفرینی در نواحی روستایی (مورد مطالعه: بخش سامن شهرستان ملایر)، به این نتیجه رسیده‌اند که تحلیل پیامدهای مکانی - فضایی نشان داد که توسعه اقتصاد گردشگری با رویکرد کارآفرینی در نواحی روستایی بخش سامن ملایر شش پیامد جغرافیایی را بوجود آورده است و تأمل بر آنها مؤید آن است که توسعه اقتصاد گردشگری با رویکرد کارآفرینی در محدوده مورد مطالعه منجر به حفظ منابع طبیعی روستا، افزایش امنیت، توسعه زیرساخت‌ها و خدمات زیربنایی روستایی شده است. همچنین توسعه فرصت‌ها و محصولات گردشگری منجر به تغییر ساختار محیط روستا، جمعیت‌پذیری و توسعه سیستم حمل و نقل شده است. مرادی، ۱۳۹۸، در مقاله خود تحت عنوان تحلیل زمینه‌های کارآفرینی در توسعه فضاهای پیراشهری مورد: شهرستان کرمانشاه به این نتیجه رسیده‌اند که روستاهای چقاقسم و شاهینی دارای بالاترین درجه توسعه یافتگی کارآفرینی با قابلیت بازساخت فضایی است. همچنین ارزیابی نتایج نمرات تأثیر، بیانگر اهمیت سرمایه‌گذاری در متغیرهای (زیرساخت‌های فیزیکی روستا) است که اثرات بازدارنده متغیر کمبود ثروت افراد کارآفرین را تعدیل می‌نماید. عقابایی و همکاران، ۱۳۹۸، در مقاله خود تحت عنوان تبیین قابلیت‌های کارآفرینی در مناطق روستایی (مطالعه موردی منطقه سیلان) به این نتیجه رسیده‌اند که مناطق روستایی سیلان از قابلیت‌های کارآفرینی متعددی برخوردارند که عبارت است از قابلیت‌های گردشگری در زمینه اکوتوریسم، توریسم مذهبی و توریسم ورزشی؛ قابلیت جغرافیای پزشکی در زمینه کشت گیاهان دارویی، عسل درمانی و آب درمانی؛ منابع معدنی از قبیل کانی‌های فلزی، غیر فلزی و مصالح ساختمانی می‌باشد. قدیری معصوم و همکاران، ۱۳۹۸، در مقاله خود تحت عنوان پهنه بندی فضایی مزیت نسبی کارآفرینی روستایی و عوامل مؤثر در آن (مورد مطالعه شهرستان پارس آباد) به این نتیجه رسیده‌اند که برای پهنه بندی مزیت نسبی کارآفرینی روستایی از شاخص‌های مزیت مقیاس (SAI)، مزیت کارایی (EAI)، مزیت نسبت مکانی (LQ) و مزیت جمعی (AAI)، با استفاده از تحلیل خوشه‌ای - سلسله مراتبی، برای بررسی عوامل مؤثر از آزمون تحلیل واریانس کروسکال والیس و جهت پیش‌بینی وضعیت رشد کارآفرینی در مناطق روستایی از روش تغییر - سهم استفاده شد. نتایج به دست آمده نشان داد که دهستان‌های اصلاندوز، اسلام‌آباد، ساوالان و اولتان بیشترین مزیت نسبی را در کارآفرینی روستایی دارا هستند. و عوامل متمایز کننده عمدتاً عملکردی محلی دارند و کمیت و کیفیت کارآفرینی را تحت تأثیر قرار می‌دهند. اکبرپور و عظیمی، ۱۳۹۷، در مقاله خود تحت عنوان نقش کارآفرینی بر توسعه گردشگری روستایی (کشاورزی)، به این نتیجه رسیده‌اند که یکی از مهمترین راهکارها در جهت توسعه روستایی پایدار، رشد و توسعه کارآفرینی روستایی است. در واقع کارآفرینی موتور توسعه اقتصادی در بهره‌گیری از توان محلی به شمار می‌آید و در برنامه ریزی توسعه روستایی به آن توجه شایانی شده است. کارآفرینی گردشگری کشاورزی در سال‌های اخیر توجه زیادی را به خود جلب کرده است و کشورهای مختلف جهان جهت ترویج و ارتقای آن تلاش زیادی نموده‌اند.

صاحب نظران بر این باورند که کارآفرینی گردشگری کشاورزی می تواند به عنوان راهبردی جدید نقش مهمی در توسعه پایدار روستایی ایفا نماید. نتیجه نقش کارآفرینان گردشگری برای توسعه گردشگری روستایی و کشاورزی بسیار مهم می باشد، بنابراین بهبود محیط کارآفرینی در جوامع روستایی و همچنین افزایش دانش و مهارت های کارآفرینانه ی کشاورزان و به ویژه جوانان روستایی می تواند به توسعه کارآفرینی گردشگری روستایی و کشاورزی کمک شایانی نماید. ارمغان، ۱۳۹۶، در مقاله خود تحت عنوان چالش ها و چشم اندازهای نقش کارآفرینی در توسعه روستایی ایران؛ مطالعه موردی روستاهای بخش باقرشهر به این نتیجه رسیده است که چالش هایی مانند مهاجرت و تخریب محیط زیست و نیز خشک سالی و ناکارآمدی بخش کشاورزی و نیز فشارهای ناشی از ازدیاد جمعیت و از طرف دیگر افزایش نسبی سطح تحصیلات ساکنین روستایی کارآفرینی را به متغیری اساسی در توسعه روستایی ایران تبدیل کرده است. این مقاله از نظر ماهیت روش، توصیفی است، از نظر بررسی ارتباط علل مختلف با کارآفرینی از نوع همبستگی و از نظر هدف به دلیل قابل اجرا بودن کاربردی است. چارچوب زمانی این تحقیق از نوع عرضی یا مقطعی است که فقط یک بار در مقطع زمانی چند ماه صورت گرفته است. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه کارآفرینان روستاهای باقرشهر می باشد. قاسمی و همکاران، ۱۳۹۶، در مقاله خود با عنوان شناسایی و تحلیل فرصت های توسعه ی کارآفرینی در نواحی روستایی مطالعه موردی: بخش رضویه، شهرستان مشهد به این نتیجه رسیده اند که علی رغم وجود فرصت های بسیار در نواحی روستایی برای توسعه ی کارآفرینی، به نظر می رسد این فرصت ها، چندان شناخته شده نیست. مهم ترین فرصت های پیش روی توسعه ی کارآفرینی در نواحی روستایی شامل: فرصت های قانونی با ۳۸.۲۳، ظرفیت های اجتماعی با ۸۲.۱۷، نیروی انسانی با ۱۲.۱۳، مواد اولیه با ۱۳.۸، دسترسی به مراکز جمعیتی با ۸۹.۵ درصد واریانس تبیین شده می باشند. از آنجایی که کارآفرینی می تواند نقش بسیار مهمی در توسعه و رونق اقتصاد روستا داشته باشد. طیب نیا، ۱۳۹۶، در مقاله خود با عنوان تحلیل نقش کارآفرینی در توسعه ی پایدار روستایی نواحی مرزی مطالعه ی موردی: بخش خاو و میرآباد، شهرستان مریوان به این نتیجه رسیده است که از جمله راه کارهای مهم توسعه ی و توسعه ی پایدار روستایی در بخش خاو و میرآباد؛ ایجاد اشتغال و مهم ترین ابزار آن کارآفرینی است که کارآفرینی باعث کاهش بیکاری، افزایش بهره وری افراد و منابع و در نتیجه سبب افزایش درآمد مردم و جامعه می شود و منجر به پایداری و توسعه ی پایدار روستایی در نواحی مرزی می گردد. جهانسوزی و فراهانی، ۱۳۹۶، در مقاله خود با عنوان نقش کارآفرینی کشاورزی در توسعه نواحی روستایی به این نتیجه رسیده اند که متنوع سازی اقتصاد روستایی تنها با القا از بیرون محقق نمی شود، مگر این که کارآفرینان محیط های روستایی، خود فرصت ها و منابع بالقوه و بالفعل را بشناسند و با استفاده بهینه از آنها تنوع اشتغال و اقتصاد را برای محیط های روستایی به ارمغان بیاورند؛ به همین جهت ایجاد مزیت های جدید اقتصادی، افزایش رفاه انسانی، جلوگیری از مهاجرت روستاییان به شهرها و برقراری سازگاری بینفعالیت و فضای زندگی در نواحی روستایی از اهداف راهبردی توسعه روستایی است که میتواند از طریق کارآفرینی روستایی و کشاورزی دست یافتنی گردد. احمدی زاده، و همکاران، ۱۳۹۵، بررسی نقش کارآفرینی زنان روستایی در توسعه کشاورزی نواحی روستایی (مورد شهرستان جیرفت)، به این نتیجه رسیده اند که حضور زنان در روستاها و همچنین کارآفرینی زنان سبب توسعه روستایی در شهرستان جیرفت شده است که در بین مولفه ها مولفه های حضور زنان در بازار، جایگاه مناسب زنان روستایی در سیاست های توسعه کشور، مهارت در زمینه استفاده از ابزار آلات و فناوری نوین بیشترین میانگین ۸۳.۳ را دارا می باشد. نظری و شیخی، ۱۳۹۵، در مقاله خود با عنوان کارآفرینی کشاورزی و نقش آن در توسعه پایدار نواحی روستایی مطالعه موردی: دهستان چقانرگس به این نتیجه رسیده اند که دهستان چقانرگس متاثر از آب و هوای مساعد و خاک حاصلخیز یکی از مراکز عمده تولیدات کشاورزی در سطح شهرستان و حتی استان کرمانشاه بوده است که اقتصاد و معیشت غالب ساکنین آن وابسته به فعالیتهای کشاورزی است. نتایج نشان می دهد که رابطه معناداری میان توسعه کشاورزی و توسعه کارآفرینی در دهستان چقانرگس برقرار است. به صورتی که توسعه کشاورزی میتواند مبنای توسعه روستایی قرار گیرد. بررسی توان طبیعی دهستان نیز نشان میدهد که کشاورزی منطقه از توانهای محیطی بالایی برای توسعه برخوردار است. اکبرپور، ۱۳۹۵، در مقاله خود با عنوان نقش و عملکرد توانمندسازی روستاییان در کارآفرینی مناطق روستایی (مطالعه موردی: بخش مرکزی شهرستان هشتروند) به این نتیجه رسیده است که در مجموع، روستاهای مورد مطالعه، نسبت به شاخص های مؤلفه شخصی که در چهار بُعد مورد بررسی قرار گرفت، روستاییان در گرایش به فعالیت های کارآفرینانه بیشتر با گرایش به تأمین امیال و برداشت های فردی خود که در غالب گویه هایی همانند کسب سود، کسب اعتبار اجتماعی و... مطرح بوده، به رویکرد کارآفرینی علاقه داشته اند. فرجی سبکیار و همکاران، ۱۳۹۳، در مقاله خود تحت عنوان شناسایی و تحلیل فضایی بسترهای مناسب فرصت های کارآفرینی در گردشگری نواحی روستایی مطالعه موردی نواحی روستایی شهرستان ورزقان به این نتیجه رسیده اند که یکی از شناخته شده ترین راهبردهای توسعه روستایی، گردشگری و فرصت های مربوط به آن در زمینه کارآفرینی است. شناسایی فرصت یکی از مولفه های کلیدی فرایند کارآفرینی و یکی از عوامل اساسی در بقا و توسعه به شمار می رود. این تحقیق به دنبال پاسخ به سوال بهترین شرایط مکانی برای

وجود فرصت‌های کارآفرینی در بخش گردشگری چیست؟ نتایج حاصل از تحقیق نشان می‌دهد که در نواحی روستایی شهرستان ورزقان فرصت‌های مناسبی برای کارآفرینی در بخش گردشگری وجود دارد. کلاگر و آقائی، ۱۳۹۳، در مقاله خود تحت عنوان بررسی نقش کارآفرینی کشاورزی در توسعه روستایی، به این نتیجه رسیده‌اند که متنوع سازی اقتصاد روستایی تنها با القا از بیرون محقق نمی‌شود، مگر این که کارآفرینان محیط‌های روستایی، خود فرصت‌ها و منابع بالقوه و بالفعل را بشناسند و با استفاده بهینه از آن‌ها تنوع اشتغال و اقتصاد را برای محیط‌های روستایی به ارمغان بیاورند؛ به همین جهت ایجاد مزیت‌های جدید اقتصادی، افزایش رفاه انسانی، جلوگیری از مهاجرت روستاییان به شهرها و برقراری سازگاری بین فعالیت و فضای زندگی در نواحی روستایی از اهداف راهبردی توسعه روستایی است که می‌تواند از طریق کارآفرینی روستایی و کشاورزی دست‌یافتنی گردد. ایساکاوا و همکاران (۲۰۲۱)؛ در مقاله خود با عنوان "روش‌های حمایت دولتی از کار آفرینی نوآور. نمونه گردشگری روستایی" به این نتیجه رسیده‌اند که ارتباط مقاله با نیاز به توسعه پتانسیل کسب و کار کوچک به منظور پیشرفت نوآورانه در اقتصاد قزاقستان تعیین می‌شود. کشورهایی که به طور کامل درگیر حمایت از کارآفرینی نوآورانه بوده‌اند به رهبر تبدیل شده‌اند. مشکل این است که توسعه کسب و کارهای نوآورانه کوچک توسط یک سیستم پیچیده دولتی مقرررات و پشتیبانی که برای نیازهای کارآفرینان ناکافی است، تسهیل نمی‌شود. با این حال، این مشکل اصلی توسعه کارآفرینی نوآورانه نیست، که در مطالعه با جزئیات بیشتر ارائه شده است. جهت افزایش اثربخشی تأثیر برنامه‌های حمایتی دولتی بر توسعه کارآفرینی نوآورانه، که عمدتاً از تجربه خارجی کشورهای توسعه یافته وام گرفته شده است، اثبات شده است. نویسندگان نه تنها برخی از راه‌های توسعه نوآورانه کارآفرینی در قزاقستان را پیشنهاد می‌کنند، که به گفته نویسندگان، اجرای فرآیند نوآوری در گردشگری روستایی و در کل کشور را تسریع می‌کند. بالانوسکا و همکاران (۲۰۲۰)؛ مقاله خود با عنوان "نقش فعال سازی فعالیت‌های کارآفرینی در توسعه مناطق روستایی در اوکراین" به این نتیجه رسیده‌اند که این مقاله نقش کارآفرینی را در احیای مناطق روستایی اوکراین اثبات می‌کند. مشکلات و موانع اصلی توسعه تجارت مدرن کشاورزی ارائه شده است. توجه به سهم بالای خانوارها در کل تولید محصولات کشاورزی و همچنین وضعیت بحرانی در خصوص وضعیت اشتغال روستاییان است. امکان اشتغال ساکنان مناطق روستایی با فعال کردن ابتکارات شهروندان بیکار برای سازماندهی فعالیت تجاری خود در نظر گرفته شده است. ویژگی‌ها و انگیزه‌های اجرای استراتژی تنوع بخشی برای واحدهای اقتصادی از جمله تولیدکنندگان کشاورزی آشکار می‌شود. جهت‌های موجود و چشم انداز تنوع در برخی مناطق در اوکراین تجزیه و تحلیل می‌شود. جهت‌های اصلی شکل‌گیری مکانیسم سازمانی و اقتصادی متنوع‌سازی فعالیت‌های کارآفرینی به هزینه فعال سازی اشکال جدید اشتغال جمعیت خلاصه می‌شود که به توسعه پیچیده اجتماعی-اقتصادی و اکولوژیکی مناطق روستایی در اوکراین کمک می‌کند. بویکو (۲۰۲۰)؛ در مقاله خود با عنوان "گردشگری سبز به عنوان یک جهت چشم انداز برای توسعه کارآفرینی روستایی" نشان داده است که وضعیت فعلی دگرگونی بازار اقتصاد اوکراین مستلزم جستجوی اشکال جدید مدیریت اقتصادی در مناطق روستایی است. یکی از این شکل‌ها می‌تواند تجارت کوچک باشد، زیرا منافع تولید کنندگان و مصرف کنندگان محصولات را به حداکثر می‌رساند. علاوه بر این، همه اقشار مردم به ویژه روستاییان علاقه مند به توسعه این بخش از اقتصاد هستند. زیرا با ایجاد اشتغال برای بخش بزرگی از مردم زمینه ساز شکل گیری نظام اقتصادی نوین کشور می‌شود. گردشگری سبز روستایی جلوه امیدوارکننده‌ای از فعالیت‌های کارآفرینانه در مناطق روستایی است. توسعه گردشگری سبز به عنوان راهی برای افزایش درآمد روستاییان، یک رویه اثبات شده جهانی است. در حال حاضر هیچ سیاست ملی سیستماتیک در این زمینه در اوکراین وجود ندارد. استفاده گسترده از رویه اروپایی و ایجاد محیط قانونی لازم در اسرع وقت برای غلبه بر مشکلاتی که مانع توسعه گردشگری سبز روستایی مبتنی بر دامداری‌های شخصی و شرکت‌های کشاورزی است، ضروری است. سونها و همکاران (۲۰۲۰)؛ در مقاله خود با عنوان "کارآفرینان در گردشگری روستایی: آیا انگیزه‌های سبک زندگی به شیوه‌های مدیریتی کمک می‌کند که اکوسیستم‌های کارآفرینی پایدار را تقویت می‌کند؟" به این نتیجه رسیده‌اند که کارآفرینان توسط عوامل مختلفی برانگیخته می‌شوند که انگیزه سبک زندگی نقش اصلی را ایفا می‌کند. به چالش کشیدن یافته‌های سایر مطالعات در مورد کسب‌وکارهای کوچک در گردشگری، کارایی و موفقیت کسب‌وکار به عنوان یک دغدغه همیشگی مشهود است و شیوه‌های مدیریت، اگرچه غیررسمی، دقیق هستند. تلکن و جونگ (۲۰۲۰)، در مقاله‌ای با عنوان تأثیر ارزش‌ها و جهت گیری آینده در شکل گیری کارآفرینی پایدار، نشان می‌دهد که مشاغل آموزشی و دیگر مشاغل می‌توانند اهداف کارآفرینی پایدار را از طریق استراتژی‌های فعال سازی ارزش برای افزایش تمایل به کارآفرینی تحریک کنند. علاوه بر این توصیه می‌شود که به عنوان یک سیاست، برنامه‌های دولتی باید به تقویت هنجارهای ذهنی به عنوان راهی متفاوت برای تحریک شکل گیری کارآفرینی‌ها کمک نمایند. بورک تونالی و سندر (۲۰۱۹)، در مقاله‌ای با عنوان عوامل تعیین کننده کارآفرینی در ترکیه به تحلیل عوامل جنسیتی پرداخته نتایج تجزیه و تحلیل نشان می‌دهد که جوان و مرد بودن تأثیر مثبتی بر کارآفرینی در ترکیه دارد. علاوه بر این، در حالی که سطوح بالاتر درآمد احتمال کارآفرین بودن را افزایش می‌دهد، آموزش در سطح عالی این احتمال را

کاهش می‌دهد. ترس از شکست بر شروع کار جدید تأثیر منفی می‌گذارد و شروع یک کسب و کار جدید به عنوان یک انتخاب شغلی مطلوب و دیدن موفقیت در شروع آن دارای ارزش بالایی می‌باشد. علی و یوسف (۲۰۱۹)؛ در مقاله خود با عنوان "سرمایه اجتماعی و قصد کارآفرینی: شواهد تجربی از جامعه روستایی پاکستان" به این نتیجه رسیده‌اند که سرمایه اجتماعی با شکل‌گیری مطلوبیت ادراک شده، خودکارآمدی ادراک شده و هنجارهای اجتماعی ادراک شده نسبت به کارآفرینی تأثیر مثبت معناداری بر نیت کارآفرینی دارد. این مطالعه توصیه می‌کند که جامعه روستایی پاکستان باید در مورد پتانسیل فرصت‌های کارآفرینی آگاه شود و چنین برنامه‌های آگاهی مزایای منحصر به فردی برای بخش‌های مختلف جامعه روستایی دارد. زنان، افراد بیکار، و به‌ویژه نسل‌های جوان ممکن است از حداکثر مزایا برخوردار شوند، زیرا مردم مناطق کوهستانی قبلاً گزینه‌های درآمدی محدودی دارند. در چنین حالتی، توسعه نیت کارآفرینی جامعه کوهستانی در گیلگیت-بالتستان منجر به درک مزایای شروع سرمایه‌گذاری‌های خود، کسب مزایای اقتصادی و کمک به درآمد خانوارها می‌شود. سامانتا (۲۰۱۹)؛ در مقاله خود با عنوان "افزایش کارآفرینی در گردشگری روستایی برای توسعه پایدار: مطالعه بر روی روستای هیراپور اودیسا" به این نتیجه رسیده‌اند که روستای هیراپور در فاصله ۱۵ کیلومتری جنوب شرقی بوبانسوار پایتخت اودیسا در منطقه خوردا اودیسا واقع شده است. هیراپور به خاطر معبد معروف تانتریک ۶۴ یوگینی در سرتاسر جهان شناخته شده است. اگرچه کوچکترین زیارتگاه یوگینی از ۹ زیارتگاه کشف شده در هند است، این زیارتگاه قرن نهم بهترین معبد حفظ شده در نوع خود در کشور برای انجام هرگونه مطالعه در مورد آیین تانتر بوده است. به دلیل نزدیکی به پایتخت، جدای از ارتباط تاریخی، باستان‌شناسی و فرهنگی، تعداد زیادی از مسافران و محققان خارج از کشور را پذیرفت. هدف این مقاله افزایش درک اهمیت کارآفرینی در گردشگری روستایی در روستای هیراپور و شناسایی راه‌های افزایش کارآفرینی در گردشگری است که می‌تواند به توسعه پایدار روستایی کمک کند. پاتو (۲۰۱۸)؛ در مقاله خود با عنوان "کارآفرینی روستایی: داستان یک رویداد نادر" به این نتیجه رسیده‌اند که تنها درصد کمی از سرمایه‌گذاری‌هایی که در مناطق روستایی فعالیت می‌کنند، نمونه‌هایی از «کارآفرینی روستایی» مؤثر را تشکیل می‌دهند، که بیشتر آنها فقط شرکت‌هایی هستند که در محیط‌های روستایی واقع شده‌اند. سرمایه‌گذاری‌های جدید روستایی معمولاً کوچک هستند (از نظر کارمندان و گردش مالی)، عمدتاً به بازار داخلی متکی هستند و از نظر عملکرد از سایر سرمایه‌گذاری‌های جدید (واقع در شهرداری‌ها و شهرداری‌های شهری) عقب هستند. موتیار و همکاران (۲۰۱۸)؛ در مقاله خود با عنوان "نقش کارآفرینان اجتماعی در توسعه مقصد روستایی" به دنبال بررسی چگونگی ارتباط کارآفرینان اجتماعی با توجه ما به توسعه مقصد روستایی بوده‌اند. در حالی که بسیاری از مناطق روستایی پیرامونی از نظر حفظ جوامع و جذب گردشگر با چالش‌های مهمی روبرو هستند، اغلب کارآفرینان اجتماعی، به همان اندازه که کارآفرینان سنتی در توسعه ایده‌های جدید، محصولات و فعالیت‌های جدید و تجسم آینده‌ای برای منطقه مشارکت دارند، هستند. این مطالعه که بر اساس مطالعات موردی حاصل از ۹ مصاحبه نیمه ساختاریافته در مناطق روستایی در ایرلند، آفریقای جنوبی و ایالات متحده انجام شده است، نقش‌های کلیدی را که کارآفرینان اجتماعی از نظر توسعه مقصد روستایی ایفا می‌کنند، شناسایی می‌کند. یعنی یک فرصت‌طلب، کاتالیزور و معمار شبکه، و از این برای ایجاد یک چارچوب نظری استفاده می‌شود که در آن SE می‌تواند تحلیل شود. جلاگر و کیوایتکوسکی (۲۰۱۸)؛ در مقاله خود با عنوان "مفاهیم، چشم‌اندازها و معضلات کارآفرینی در جشنواره‌های روستایی" به این نتیجه رسیده‌اند که جشنواره‌ها نقش مهمی در جوامع روستایی دارند و معمولاً در اکوسیستم‌های محلی ورزش، فرهنگ، تجارت و سایر انواع انجمن‌ها گنجانده شده‌اند، جایی که ممکن است عناصری از انسجام، تعهد و معنا و همچنین مزایای اقتصادی گاه به گاه را ارائه دهند. تعداد بسیار کمی از جشنواره‌های مورد بررسی کاملاً تجاری بوده و اهداف تجاری به دلایل ایدئولوژیک و رابطه‌ای عموماً از سوی برگزارکنندگان در رتبه پائینی قرار دارند. از سوی دیگر، شواهد قوی وجود دارد که نشان می‌دهد کسب و کارهای محلی واقعاً در اکوسیستم جشنواره‌های روستایی شرکت می‌کنند و تعاملات متقابل متعددی بین کسب و کارهای محلی، سازمان‌دهندگان جشنواره و ساکنان وجود دارد که در کنار هم ابزاری عالی برای هدایت فعالیت‌های کارآفرینانه ایجاد می‌کنند.

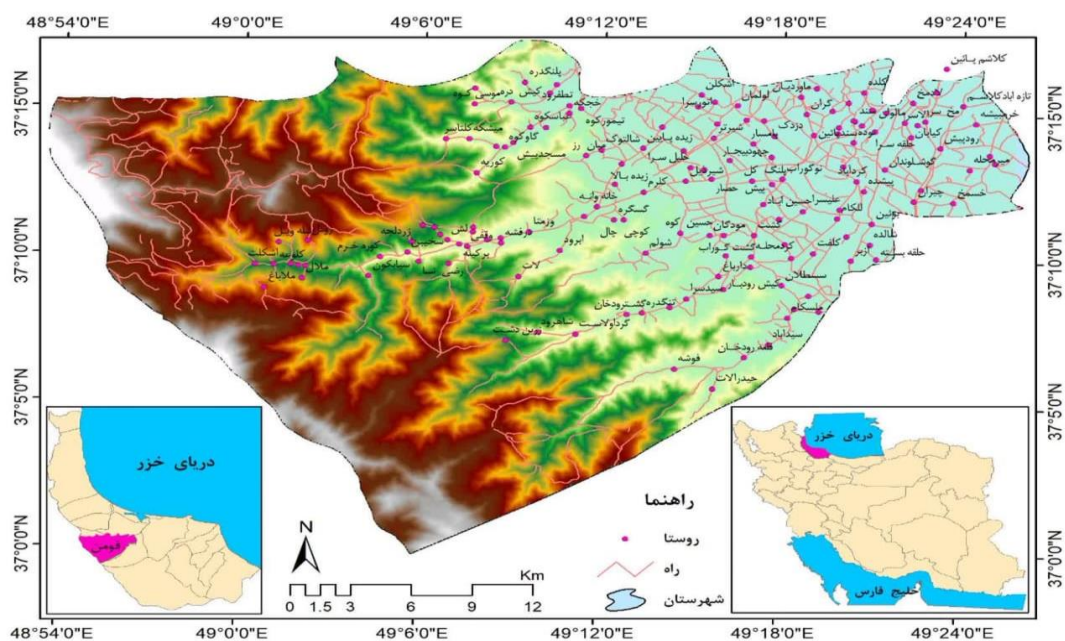
روش پژوهش

هدف از پژوهش حاضر تحلیل فضایی - مکانی قابلیت‌های کارآفرینی مناطق روستایی شهرستان فومن است. روش تحقیق توصیفی - تحلیلی، با استفاده از روش پیمایشی و کتابخانه‌ای و اسنادی است. جامعه آماری مورد مطالعه کلیه ساکنان مناطق روستایی شهرستان فومن بوده که طبق آخرین سرشماری عمومی کشور در سال ۱۳۹۵، دارای ۱۸۶۷۵ خانوار و ۵۴۴۳۲ نفر جمعیت روستایی می‌باشد (سرشماری عمومی نفوس و مسکن، شهرستان فومن ۱۳۹۵). کارآفرینان در این پژوهش کلیه روستاییانی هستند

که به شغلی جدا از کشاورزی و باغداری مشغول بوده و کسب درآمد می‌کنند. بنابراین کلیه ساکنان نواحی روستایی شهرستان فومن در این پژوهش را شامل می‌باشند که با توجه به مشخص بودن جامعه آماری مورد مطالعه از تمام شماری استفاده شده و حجم نمونه ۱۵۶ نفر مدیر محلی اعم از شورا و افراد باسواد در مناطق فوق می‌باشد. ابزار اندازه‌گیری پرسشنامه محقق ساخته بود، روایی صوری پرسشنامه توسط پهل متخصصان مورد تأیید قرار گرفت و برای تعیین پایایی کمی پرسشنامه نیز از ضریب آلفای کرونباخ، استفاده شد که مقدار آلفای ذکر شده برای قسمت‌های مختلف پرسشنامه ۰/۸۶۸ محاسبه شد. به منظور به دست آوردن سنجش دیدگاه ساکنان در خصوص مؤلفه‌های ذکر شده از روش I موران محلی استفاده شد.

قلمرو جغرافیایی پژوهش

شهرستان فومن در محدوده جنوب غربی استان گیلان واقع شده و با وسعتی معادل ۷۷۷/۹ کیلومتر مربع از سمت شمال به شهرستانهای: صومعه سرا و ماسال، از سمت جنوب به شهرستانهای شفت و طارم زنگان، از سمت شرق به شهرستان رشت و از غرب به شهرستان خلخال استان اردبیل هم‌مرز و متصل می‌باشد. مرکز این شهرستان، شهر فومن است که در ۲۷ کیلومتری غرب شهر رشت (مرکز استان) واقع گردیده است. در حال حاضر این شهرستان دارای ۱۶۹ روستا بوده که ۱۵۶ روستای آن دارای سکنه و ۱۳ روستای خالی از سکنه است. از نظر تقسیمات کشوری شامل دو بخش مرکزی و سردار جنگل، سه شهر به اسامی فومن و ماکلوان و ماسوله و شش دهستان به اسامی آلیان، رودپیش، سردار جنگل، گشت، گوراب پس و لولمان است (سالنامه آماری استان گیلان، ۱۳۹۹).

شکل ۱- تقسیمات سیاسی، بخش، نقاط روستایی و معابر شهرستان فومن

یافته‌ها و بحث

در راستای تحلیل فضایی - مکانی قابلیت‌های کارآفرینی مناطق روستایی شهرستان فومن مولفه‌هایی مانند قابلیت‌های فردی و مناطق روستایی، انگیزش و پشتکار در مناطق روستایی، قابلیت‌های مناطق روستایی شهرستان فومن انتخاب شده که هر یک به زیر مولفه‌هایی تقسیم گردیده و با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

جدول ۱- مولفه های تاثیر گذار در کارآفرینی مناطق روستایی شهرستان

مولفه قابلیت ها و توانایی های فردی	مولفه انگیزش و پشتکار در مناطق روستایی	مولفه قابلیت های مناطق روستایی
میزان توانایی تشخیص گیاهان دارویی	علاقه به ایجاد کسب و کار جدید	روستا و فضای مناسب برای ایجاد کسب و کار جدید
اوقات فراغت و بیکاری فصلی و ترغیب من ایجاد کسب و کار جدید	میل به تولید بیشتر داشتن	
داشتن وقت کافی برای ایجاد کسب و کار جدید	تمایل استفاده از ملحقات مسکن (انبار، تلمبار، ...) برای ایجاد کسب و کار جدید	حضور گردشگر و نقش آن در رونق کسب و کار
داشتن توان جسمی لازم برای ایجاد کسب و کار جدید	تمایل به کار بیشتر در مقایسه با مردان دیگر	
تجربه لازم برای ایجاد کسب و کار جدید	بیشترین مشارکت نسبت به افراد خانواده در کارهای کشاورزی و دامداری	قابلیت های موجود در شهرستان و نقش آن در جذب گردشگر
	میزان تمایل از اتاق اضافه منزل برای ارائه خدمات به گردشگران.	

قابلیت های کارآفرینی در مناطق روستایی شهرستان فومن

در راستای تحلیل فضایی - مکانی قابلیت های کارآفرینی مناطق روستایی شهرستان فومن مولفه توانایی های فردی در مناطق روستایی شهرستان فومن مورد پرسش قرار گرفته که از مجموعه ۱۵۶ نفر جامعه آماری پاسخ دهنده بیش از ۸۰ درصد پاسخ دهندگان معتقدند که توانایی تشخیص گیاهان دارویی، اوقات فراغت و بیکاری فصلی و ترغیب من به ایجاد کسب و کار جدید، تجربه لازم برای ایجاد کسب و کار جدید، توان جسمی لازم برای ایجاد کسب و کار جدید و تجربه لازم برای ایجاد کسب و کار جدید و کار جدید متوسط، زیاد و بسیار زیاد بوده است.

در بررسی قابلیت های کارآفرینی مناطق روستایی شهرستان فومن مولفه انگیزش و پشتکار در مناطق روستایی شهرستان فومن مورد پرسش قرار گرفته که ۸۵ درصد پاسخ دهندگان معتقدند علاقه به ایجاد کسب و کار جدید، میل به تولید بیشتر داشتن، میزان تمایل از اتاق اضافه منزل برای ارائه خدمات به گردشگران، تمایل به کار بیشتر در مقایسه با مردان دیگر، بیشترین مشارکت نسبت به افراد خانواده در کارهای کشاورزی و دامداری و تمایل استفاده از ملحقات مسکن (انبار، تلمبار، ...) برای ایجاد کسب و کار جدید تاثیر متوسط، زیاد و بسیار زیادی در کارآفرینی دارند. و در نهایت در تحلیل فضایی - مکانی قابلیت های مناطق روستایی در کارآفرینی، بیش از ۸۵ درصد پاسخ دهندگان معتقدند روستا و فضای مناسب برای ایجاد کسب و کار جدید، حضور گردشگر و نقش آن در رونق کسب و کار و قابلیت های موجود در شهرستان و نقش آن در جذب گردشگر نقش متوسط، زیاد و بسیار زیادی در کارآفرینی مناطق روستایی شهرستان فومن دارد.

جدول ۲- مولفه های تاثیر گذار قابلیت های کارآفرینی مناطق روستایی

مولفه	گویه	بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد
قابلیت های فردی و مناطق روستایی	میزان توانایی تشخیص گیاهان دارویی	۱/۹	۱۹/۹	۶۲/۲	۷/۱	۹
	اوقات فراغت و بیکاری فصلی و ترغیب من به ایجاد کسب و کار جدید	۱/۳	۵/۸	۷۲/۴	۱۵/۴	۵/۱
	داشتن وقت کافی برای ایجاد کسب و کار جدید	۱	۹	۵۷	۲۸	۳
	داشتن توان جسمی لازم برای ایجاد کسب و کار جدید	۱	۲	۶۳	۲۷	۴
	تجربه لازم برای ایجاد کسب و کار جدید	۰	۷	۵۸	۳۰	۵
انگیزش و پشتکار در مناطق روستایی	میزان علاقه به کسب و کار جدید	۱	۴	۵۲	۳۶	۵
	میل به تولید بیشتر داشتن	۱	۶	۴۶	۲۹	۱۶
	میزان تمایل استفاده از ملحقات مسکن (انبار، تلمبار، ...)	۱	۵	۵۰	۳۱	۱۰
	تمایل به کار بیشتر در مقایسه با مردان دیگر	۱	۵	۵۰	۳۰	۱۱
	بیشترین مشارکت نسبت به افراد خانواده در کارها	۴	۱۲	۳۷	۲۵	۱۹
قابلیت های مناطق روستایی	میزان تمایل از اتاق اضافه منزل برای ارائه خدمات	۲۱	۲۸	۱۵	۱۲	۲۲
	قابلیت های موجود در شهرستان و نقش آن در جذب گردشگر	۱	۷	۵۸	۱۵	۱۹
	روستا و فضای مناسب برای ایجاد کسب و کار جدید	۰	۴	۶۰	۱۴	۲۲
	حضور گردشگر و نقش آن در رونق کسب و کار	۰	۲	۶۶	۱۰	۱۹

تحلیل فضایی قابلیت‌ها و معیارهای مکانی کارآفرینی

در این بخش از پژوهش قابلیت‌ها و معیارهای مکانی کارآفرینی از نقطه نظر مکانی با استفاده از آماره I موران محلی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. در این روش ویژگی‌های کارآفرینی نقاط روستایی در شهرستان فومن از نظر تصادفی، پراکنده و خوشه‌ای بررسی و در نهایت نوع الگوی غالب آن مشخص گردید. بنابراین در این قسمت قابلیت‌های کارآفرینی (شامل توانایی‌های فردی، انگیزش و پشتکار و قابلیت‌های روستا)، و معیارهای مکانی کارآفرینی (شامل مکانیایی و عوامل موثر در مکانیایی اجتماعی) با استفاده از آماره I موران محلی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

قابلیت‌های کارآفرینی نقاط روستایی شهرستان فومن

بررسی سه مولفه قابلیت‌های کارآفرینی در فضای شهرستان فومن نشان می‌دهد که اکثر روستاها از لحاظ توانایی‌های فردی دارای رفتار تصادفی هستند بطوریکه در راهنمای نقشه با واژه "بی معنی" مشخص می‌شوند. علاوه بر گزینه "بی معنی" در آماره I موران محلی، چهار گزینه بالا-بالا (HH)، بالا-پایین (HL)، پایین-بالا (LH) و پایین-پایین (LL) وجود دارند. نقاط روستایی که با علامت HH مشخص شوند نشان دهنده آن هستند که آن روستا و روستاهای همجوار اطراف در ویژگی مورد نظر نسبت به سایر مناطق روستایی شهرستان فومن بهتر عمل می‌کند.

تحلیل فضایی توانایی‌های فردی در کارآفرینی نقاط روستایی

تحلیل فضایی توانایی‌های فردی در کارآفرینی نقاط روستایی شهرستان فومن حاکی از آن است که هیچکدام از روستاها از لحاظ توانایی‌های فردی در حد بالا قرار ندارد. علاوه بر این چندین روستا در جاهای مختلف شهرستان از الگوی بالا-پایین تبعیت می‌کند. نقاط روستایی که از این الگو پیروی می‌کند، نشان‌دهنده آن هستند که روستای مورد در آن ویژگی از مقدار بالایی برخوردار بوده و توسط روستاهای همجوار که در آن ویژگی دارای مقدار کم هستند احاطه شدند. عبارت دیگر این روستاها جزء روستاهای خاصی هستند که باید دلیل بالا بودن قابلیت‌های فردی کارآفرینی در آنها بررسی شود. این مسئله در مورد نقاط روستایی با الگوی پایین-بالا در حالت عکس صدق می‌کند. علاوه بر این دو روستا در بین روستاهای شهرستان فومن دارای الگوی پایین-پایین است، یعنی روستای با مقدار پایین توسط روستاهای با مقدار پایین در مجاورت آنها احاطه شده است. بطور کلی الگوی حاکم بر توانایی‌های فردی ساکنان روستایی شهرستان فومن از نوع تصادفی می‌باشد (به استثنای چند روستا که در شکل ... نشان داده شده است).

جدول ۳- نقش توانایی‌های فردی در کارآفرینی مناطق روستایی شهرستان فومن

ردیف	LMiIndex	LMiZScore	LMiPValue	نوع خوشه
۱	-۰/۰۱۵۰	-۵/۶۳۲۳	۰/۰۰۰۰	HL
۲	-۰/۰۰۹۵	-۳/۴۴۸۹	۰/۰۰۰۶	HL
۳	-۰/۰۰۳۲	-۲/۰۱۶۶	۰/۰۴۳۷	HL
۴	-۰/۰۲۲۴	-۸/۲۶۰۶	۰/۰۰۰۰	HL
۵	-۰/۰۰۳۶	-۳/۹۵۴۳	۰/۰۰۰۱	HL
۶	۰/۰۰۸۱	۴/۷۳۴۳	۰/۰۰۰۰	LL
۷	۰/۰۰۰۹	۲/۱۸۲۶	۰/۰۲۹۱	LL

تحلیل فضایی مولفه انگیزش و پشتکار در روستاهای شهرستان فومن

در همین راستا تحلیل فضایی مولفه انگیزش و پشتکار در روستاهای شهرستان فومن بیانگر آن است که چندین روستا در شرق آن از الگوی خوشه‌ای بالا-بالا (HH) تبعیت کرده و سایر نقاط روستایی در زمینه انگیزش و کارآفرینی رفتار تصادفی داشته و از الگوی خاصی پیروی نمی‌کنند. فقط یک روستا واقع در بخش شمالی آن از الگوی بالا-پایین (HL) پیروی کرده و نشان می‌دهد مولفه انگیزش و پشتکار در این روستا بسیار بالا بوده و روستای مورد نظر توسط نقاط روستایی که رفتار تصادفی دارند احاطه شده است.

جدول ۴- نقش انگیزش و پشتکار در کارآفرینی مناطق روستایی شهرستان فومن

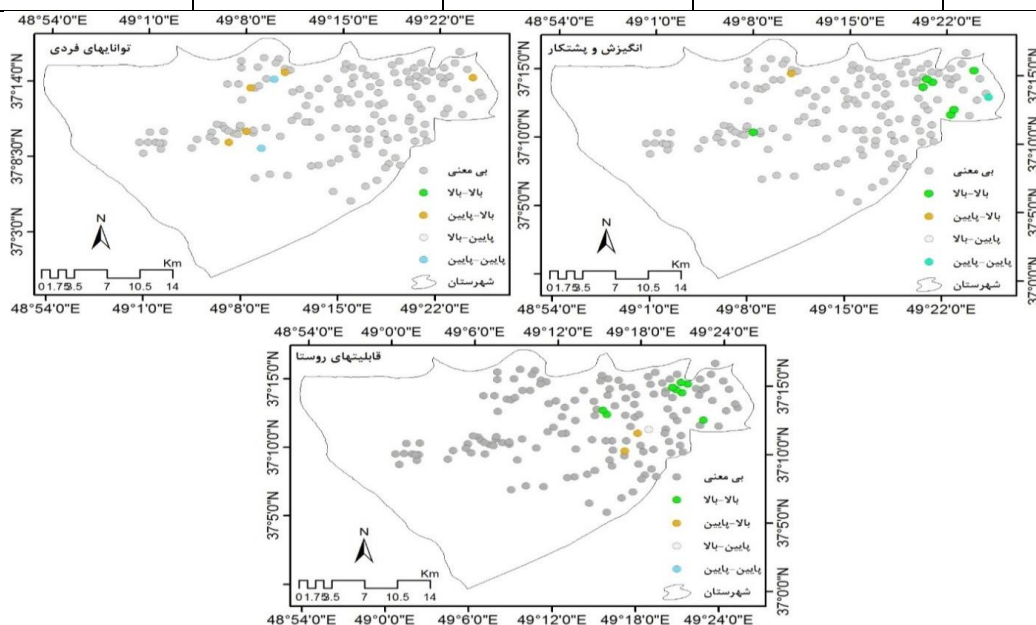
ردیف	LMiIndex	LMiZScore	LMiPValue	نوع خوشه
۱	-۰/۰۰۳۹	۲/۷۰۳۹	-۰/۰۰۶۹	HH
۲	-۰/۰۰۹۲	۲/۳۷۵۷	-۰/۰۰۰۷	HH
۳	-۰/۰۰۳۱	۲/۳۴۲۴	-۰/۰۱۹۲	HH
۴	-۰/۰۰۶۰	۲/۴۴۳۴	-۰/۰۱۴۵	HH
۵	-۰/۰۱۵۶	-۵/۶۸۶۹	-۰/۰۰۰۰	HL
۶	-۰/۰۰۳۷	۲/۶۲۰۵	-۰/۰۰۸۸	HH
۷	-۰/۰۱۱۵	۳/۰۰۸۴	-۰/۰۰۲۶	HH
۸	-۰/۰۰۴۶	۲/۴۶۶۴	-۰/۰۱۳۶	LL
۹	-۰/۰۰۴۶	۲/۰۷۱۷	-۰/۰۲۸۳	HH

نقش قابلیت های هر روستا در کارآفرینی مناطق روستایی شهرستان فومن

همچنین نتایج بدست آمده از شاخص I موران محلی بر روی مولفه قابلیت های روستا نیز بیانگر رفتار تصادفی در اکثر روستاهای شهرستان فومن بوده و فقط چند روستای واقع در شرق شهرستان همانند مولفه انگیزش و پشتکار دارای الگوی بالا-بالا (HH) بوده و نشان می دهند که روستاهای فوق از لحاظ توانمندی و قابلیت های مختلف از جمله جذب گردشگر، کسب و کار و جاذبه های گردشگری در سطح بسیار مطلوبی قرار دارد.

جدول ۵- نقش قابلیت های هر روستا در کارآفرینی مناطق روستایی شهرستان فومن

ردیف	LMiIndex	LMiZScore	LMiPValue	نوع خوشه
۱	-۰/۰۰۶۵	۳/۲۱۸۴	-۰/۰۰۱۳	HH
۲	-۰/۰۰۳۰	-۲/۱۳۱۸	-۰/۰۳۳۰	LH
۳	-۰/۰۰۸۰	۳/۲۶۳۹	-۰/۰۰۱۱	HH
۴	-۰/۰۰۳۳	۲/۳۶۲۱	-۰/۰۱۸۲	HH
۵	-۰/۰۰۹۳	۳/۸۵۷۴	-۰/۰۰۰۱	HH
۶	-۰/۰۰۴۷	۱/۹۶۱۴	-۰/۰۴۹۸	HH
۷	-۰/۰۱۵۹	۴/۱۴۶۴	-۰/۰۰۰۰	HH
۸	-۰/۰۲۶۳	۲/۲۶۲۵	-۰/۰۲۳۷	HH
۹	-۰/۰۰۴۲	-۲/۰۱۳۱	-۰/۰۴۴۱	HL
۱۰	-۰/۰۰۵۱	-۴/۴۲۵۳	-۰/۰۰۰۶	HL
۱۱	-۰/۰۰۷۱	۲/۶۸۵۱	-۰/۰۰۷۳	HH

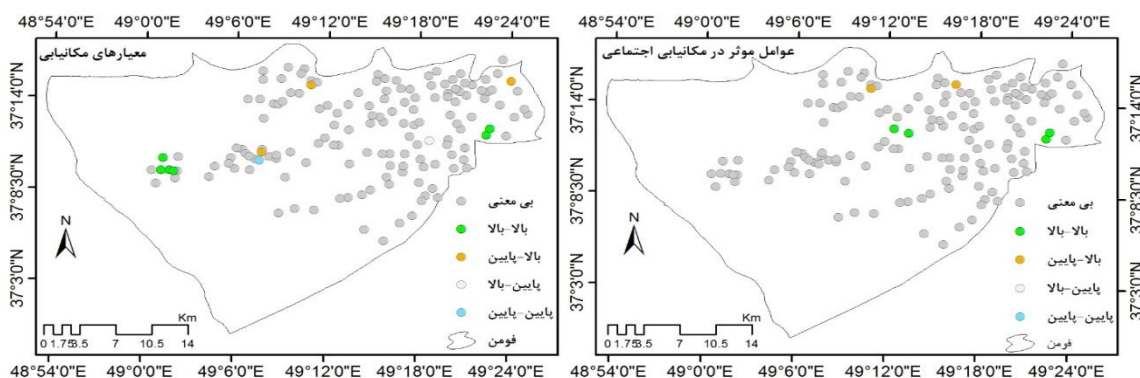
شکل ۱- تحلیل فضایی قابلیت‌های کارآفرینی روستاهای شهرستان فومن با روش I موران محلی (ALSI)

- معیارهای مکانی مناطق روستایی کارآفرینی در شهرستان فومن

در نهایت تحلیل فضایی معیارهای مکانی کارآفرینی در شهرستان فومن نشان‌دهنده آن است که الگوی تصادفی بر اکثر روستاهای شهرستان از بعد معیارهای مکانیابی حاکم است. در بخش غربی شهرستان چهار روستا و در شرق آنها دو روستا از الگوی خوشه‌ای تبعیت کرده و سه روستای آن نیز از الگوی بالا-پایین (HL) و یک روستای آن از الگوی پایین-پایین (LL) پیروی می‌کنند. اما رفتار کلی حاکم بر معیار مکانیابی که در بر گیرنده موارد سازگاری، مطلوبیت، کارآیی، آسایش و سلامتی و ایمنی از نوع تصادفی است.

جدول ۶- معیارهای مکانیابی در مناطق روستایی کارآفرین در شهرستان فومن

ردیف	LMiIndex	LMiZScore	LMiPValue	نوع خوشه
۱	۰/۰۱۱۶	۳/۳۷۵۸	۰/۰۰۰۷	HH
۲	-۰/۰۰۲۵	-۲/۲۵۶۹	۰/۰۲۴۰	HL
۳	-۰/۰۰۸۷	۴/۰۳۷۳	۰/۰۰۰۱	HH
۴	-۰/۰۰۳۵	۲/۷۰۵۸	۰/۰۰۶۸	HH
۵	-۰/۰۰۳۵	-۲/۵۴۴۱	۰/۰۱۱۰	LH
۶	-۰/۰۰۸۶	-۲/۲۰۵۸	۰/۰۲۷۴	HL
۷	-۰/۰۱۳۸	-۵/۰۸۷۱	۰/۰۰۰۰	HL
۸	۰/۰۰۴۶	۳/۲۹۶۲	۰/۰۰۱۰	HH
۹	۰/۰۰۳۲	۲/۱۷۵۴	۰/۰۲۹۶	HH
۱۰	۰/۰۰۹۲	۲/۲۵۷۸	۰/۰۲۴۰	HH
۱۱	۰/۰۰۹۱	۲/۸۰۱۶	۰/۰۰۵۱	LL

شکل ۲- تحلیل فضایی معیارهای کارآفرینی روستاهای شهرستان فومن با روش I موران محلی (ALSI)

در همین راستا، تحلیل مکانی عوامل موثر در مکانیابی اجتماعی نشان می‌دهد که الگوی تصادفی بر روستاهای شهرستان حاکم بوده و در چهار روستا الگوی بالا-بالا (HH) و دو روستا وجود دارد.

جدول ۷- عوامل موثر در مکانیابی اجتماعی در مناطق روستایی کارآفرین در شهرستان فومن

ردیف	LMiIndex	LMiZScore	LMiPValue	نوع خوشه
۱	۰/۰۰۷۹	۶/۰۴۹۳	۰/۰۰۰۰	HH
۲	۰/۰۰۲۸	۲/۲۰۲۶	۰/۰۲۷۶	HH
۳	-۰/۰۱۲۴	-۴/۵۶۷۳	۰/۰۰۰۰	HL
۴	۰/۰۰۶۸	۴/۸۴۶۱	۰/۰۰۰۰	HH
۵	۰/۰۰۳۰	۲/۹۴۲۲	۰/۰۰۳۳	HH

HL	۰/۰۰۱۸	-۳/۱۱۴۷	-۰/۰۰۵۳	۶
----	--------	---------	---------	---

در نهایت الگویابی فضایی-مکانی کارآفرینی در روستاهای شهرستان فومن از بعد قابلیت ها (توانایی های فردی، انگیزش و پشتکار، قابلیت های روستا)، و معیارهای مکانی مناطق روستایی کارآفرین (معیارهای مکانیابی و عوامل موثر در مکانیابی اجتماعی اعم از پتانسیل ها و محدودیت ها) نشان داد که الگوی حاکم از نوع تصادفی بوده و رفتار غیر تصادفی در برخی از نقاط روستایی بصورت محدود وجود داشته است که این رفتارها با آماره I موران محلی به اشکال مختلف خوشه ای و غیر خوشه ای یعنی بالا-بالا (HH)، پایین-پایین (LL)، بالا-پایین (HL) و پایین-بالا (LH) ظاهر شده است.

جدول ۸- نتایج آماره I موران محلی به اشکال مختلف خوشه ای و غیر خوشه ای

نوع الگو	نوع الگو					کل
	پایین-بالا (LH)	بالا-پایین (HL)	پایین-پایین (LL)	بالا-بالا (HH)	بی معنی	
فردی	۲	۵	۰	۰	۱۴۵	۱۵۲
	۰	۱	۱	۷	۱۴۳	۱۵۲
	۱	۲	۰	۸	۱۴۱	۱۵۲
معیارهای مکانیابی	۱	۳	۱	۶	۱۴۱	۱۵۲
	۰	۲	۰	۴	۱۴۶	۱۵۲

نتیجه گیری

کارآفرینان موتور محرکه توسعه اقتصادی در مناطق روستایی و شهری بوده و در توسعه کشاورزی و بالاخص توسعه روستایی جایگاه ویژه ای دارند. توسعه روستایی را نیز می توان عاملی در بهبود شرایط زندگی افراد متعلق به قشر کم درآمد ساکن روستا و خودکفا ساختن آنان در روند کلی توسعه یک کشور دانست. شهرستان فومن از جمله شهرستانهایی است که اکثر ساکنان آن در بخش کشاورزی و تولید برنج و دامداری بصورت محدود فعالیت می کنند. نتایج حاصل از پژوهش نشان می دهد. در راستای تحلیل فضایی - مکانی قابلیت های کارآفرینی مناطق روستایی شهرستان فومن مولفه های توانایی های فردی، انگیزش و پشتکار و قابلیت های مناطق روستایی در کارآفرینی، با زیر مولفه های خود نقش متوسط، زیاد و بسیار زیادی در کارآفرینی مناطق روستایی شهرستان دارند. تحلیل فضایی توانایی های فردی در کارآفرینی نقاط روستایی شهرستان فومن حاکی از آن ست که هیچکدام از روستاها از لحاظ توانایی های فردی در حد بالا قرار ندارد. علاوه بر این چندین روستا در جاهای مختلف شهرستان از الگوی بالا-پایین تبعیت می کند. نقاط روستایی که از این الگو پیروی می کند، نشان دهنده آن هستند که روستای مورد در آن ویژگی از مقدار بالایی برخوردار بوده و توسط روستاهای همجوار که در آن ویژگی دارای مقدار کم هستند احاطه شدند. و بطور کلی الگوی حاکم بر توانایی های فردی ساکنان روستایی شهرستان فومن از نوع تصادفی می باشد (به استثنای چند روستا). در همین راستا تحلیل فضایی مولفه انگیزش و پشتکار در روستاهای شهرستان فومن بیانگر آن است که چندین روستا در شرق آن از الگوی خوشه ای بالا-بالا (HH) تبعیت کرده و سایر نقاط روستایی در زمینه انگیزش و کارآفرینی رفتار تصادفی داشته و از الگوی خاصی پیروی نمی کنند. فقط یک روستا واقع در بخش شمالی آن از الگوی بالا-پایین (HL) پیروی کرده و نشان می دهد مولفه انگیزش و پشتکار در این روستا بسیار بالا بوده و روستای مورد نظر توسط نقاط روستایی که رفتار تصادفی دارند احاطه شده است. همچنین نتایج بدست آمده از شاخص I موران محلی بر روی مولفه قابلیت های روستا نیز بیانگر رفتار تصادفی در اکثر روستاهای شهرستان فومن بوده و فقط چند روستای واقع در شرق شهرستان همانند مولفه انگیزش و پشتکار دارای الگوی بالا-بالا (HH) بوده است.

نتایج الگویابی فضایی-مکانی کارآفرینی در روستاهای شهرستان فومن از بعد قابلیت ها (توانایی های فردی، انگیزش و پشتکار، قابلیت های روستا)، و معیارهای مکانی مناطق روستایی کارآفرین (معیارهای مکانیابی و عوامل موثر در مکانیابی اجتماعی اعم از پتانسیل ها و محدودیت ها) نشان داد که الگوی حاکم از نوع تصادفی بوده و رفتار غیر تصادفی در برخی از نقاط روستایی بصورت محدود وجود داشته است که این رفتارها با آماره I موران محلی به اشکال مختلف خوشه ای و غیر خوشه ای یعنی بالا-بالا (HH)، پایین-پایین (LL)، بالا-پایین (HL) و پایین-بالا (LH) ظاهر شده است.

سیاسگذاری

مقاله حاضر مستخرج از رساله دکتری رشته جغرافیا و برنامه ریزی (نظام سیاست‌گذاری برنامه ریزی) به راهنمایی دکتر سیمین ارمغان و مشاوره دکتر آریتا رجبی در دانشگاه آزاد واحد تهران مرکزی می باشد.

منابع

- ارمغان، س (۱۳۹۵). چالش ها و دیدگاه های نقش کارآفرینی در توسعه روستایی ایران؛ مطالعه موردی روستاهای دهستان باقرشهر، ۱۸ (۱-۲۹)، ۱۹۲-۱۷۳. [به فارسی].
- اعظمی، امیر؛ داتیس خواجه ثیان؛ روح الله تولایی و حمزه خواستار. (۱۳۸۷). تحقق امنیت اجتماعی در بستر کارآفرینی. *ماهنامه توسعه انسانی پلیس*، ۱۸.
- اکبرپور، م (۱۳۹۵). نقش و عملکرد توانمندسازی روستاییان در کارآفرینی در مناطق روستایی (مطالعه موردی: بخش مرکزی شهرستان هشتگرد)، *مجله جغرافیا و پایداری محیطی دانشگاه رازی کرمانشاه*، ۶ (۱-۱۸)، ۵۱-۶۶. [به فارسی].
- اکبری، ع، یعقوب نژاد، ع، سعیدی نیا، ف، و فتاحی، ع. (۱۳۹۰). تحلیل راهبردی مدیریت بهینه روستایی و کارآفرینی بر اساس اقتصاد گردشگری روستای میقان، *مجله جغرافیا و برنامه ریزی منطقه ای*، ۱۱ (۳)، ۵۸۴-۵۶۹. [به فارسی].
- امجدع، و سانیا، ی. (۲۰۱۹). سرمایه اجتماعی و قصد کارآفرینی: شواهد تجربی از یک جامعه روستایی در پاکستان. *مجله تحقیقات جهانی کارآفرینی*، انتشار: ۰۲ دسامبر ۲۰۱۹، ۹ (۶۴) (۲۰۱۹) [به زبان فارسی].
- امیدپور، فردوس و همکاران، رحمانی فضلی، عبدالرضا و فرهاد عزیز پور. (۱۳۹۹). تحلیل عوامل ساختاری مؤثر بر توسعه کارآفرینی مناطق روستایی شهرستان دلفان. *فصلنامه اقتصاد فضا و توسعه روستایی*، ۹ (۱)، ۲۱-۴۰.
- ایمانی، بهرام و عظیمی، احمد. (۱۴۰۰). بررسی قابلیت‌ها و ظرفیت‌های توسعه کارآفرینی در نواحی روستایی (مورد مطالعه: روستاهای بخش خورش رستم شهرستان خلخال). *فصلنامه روستا و توسعه پایدار فضا*، ۲ (۴)، ۱۸-۱۶.
- بهمنی، ع، حاجیلو، م، عظیمی، ف، قدیری معصوم، م، قدیری معصوم، م. (۱۳۹۰). تحلیل عوامل مؤثر بر توسعه گردشگری کشاورزی و کارآفرینی در مناطق روستایی (مطالعه موردی: روستاهای استان تهران). *مجله تحقیقات کاربردی در علوم جغرافیایی*، ۳۳-۳۱۵، ۶۳. [به فارسی].
- جهانپوری، م، و فراهانی، ح. (۱۳۹۵). نقش کارآفرینی کشاورزی در توسعه مناطق روستایی، چهارمین کنفرانس بین المللی علوم جغرافیایی. [به فارسی].
- حمدی زاده، م، دوستی مقدم، ح، نیک سرشت، ن، و حکمتیار، ت. (۱۳۹۵). بررسی نقش کارآفرینی زنان روستایی در توسعه کشاورزی نواحی روستایی (مورد شهرستان جیرفت)، سومین همایش علمی پژوهشی افق های نوین در علوم جغرافیایی و معماری و شهرسازی ایران. [به فارسی].
- دربان آستانه، م، ر، آنابستانی، ع، ا، سجاسی خدری، ح، و شایان، ح. (۲۰۲۱). تحلیل تأثیر عوامل ساختاری نوآوری بر فرآیند کارآفرینی روستایی (نمونه موردی: شهرستان فاروج). *فصلنامه مطالعات جغرافیایی مناطق خشک*، ۱۲ (۴۵)، ۷۷-۵۸. [به فارسی].
- ربیعی، علی و نظریان، زهرا. (۱۳۹۲). بررسی موانع کارآفرینی زنان تحصیل کرده دانشگاهی ایران. *نشریه ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی*، ۲ (۴)، ۲۵-۱.
- رحمانی فضلی، عبدالرضا، عزیز پور، فرهاد و شامانیا، مریم. (۱۳۹۸). تحلیل ظرفیت‌های توسعه کارآفرینی در ناحیه روستایی دامغان. *فصلنامه اقتصاد فضا و توسعه روستایی*، ۸ (۲۸)، ۱۳۳-۱۵۶.
- رستمی، ک. منشی زاده، ر و رحمانی، ب. (۱۳۹۱). تحلیل عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی در مناطق روستایی؛ موضوع مطالعه: روستاهای ولسوالی چندر از توابع شهرستان ساوج بلاک. *فصلنامه جغرافیا و برنامه ریزی منطقه ای*، ۱۲ (۲)، ۱-۱۷. [به فارسی].
- رضایی، ح. خاکزادیان، س. م. و زمانی، M. (۲۰۲۱). طراحی الگوی ساختاری تفسیری توسعه پایدار کارآفرینی روستایی (مطالعه موردی: استان گلستان). *مجله استراتژی توسعه*، ۶۸، ۱۱۰-۱۳۰. [به فارسی].
- رضایی، ح، سمیعی، ر، و اسماعیل پور روشن، ع. ا. (۱۳۹۰). طراحی مدل توسعه پایدار کارآفرینی روستایی با تأکید بر گردشگری الکترونیک با استفاده از تکنیک دلفی فازی و معادلات ساختاری. *مجله رویکردهای نوین در جغرافیای انسانی*، ۵۲، ۱۳۱-۱۴۷. [به فارسی].
- رضوانی، محمدرضا. (۱۳۸۳). مقدمه‌ای بر برنامه‌ریزی توسعه روستایی در ایران. تهران: نشر قومس.
- روزیبهنی، ع، مرادی، ح، عباسی، ح. (۱۳۹۸). تحلیل پیامدهای فضایی توسعه اقتصاد گردشگری با رویکرد کارآفرینی در مناطق روستایی (مورد مطالعه: منطقه سامان شهرستان ملایر). *مجله پژوهش و برنامه ریزی روستایی، اطلاعات*، ۹ (۲)، ۲۹، ۸۳-۱۰۳. [به فارسی].
- شهبازی، حسین رضا و کاملی، مریم. (۱۴۰۲). جایگاه کارآفرینی روستایی در توسعه پایدار. *جغرافیا و روابط انسانی*، ۲۱ (۱۰)، ۳۱۷-۳۰۸.

- عزیزپور، ف. منشی زاده، ر. مزیدی، ح. رحمانی، ب. (۱۳۹۸). درک جامعه محلی از امکانات و موانع انعطاف پذیری سازمان شبکه فضایی در مناطق گردشگری در راستای توسعه کارآفرینی روستایی. مطالعه موردی: ناحیه محمدآباد زرینگل (شهرستان علی آباد کتول). مجله برنامه ریزی و توسعه گردشگری، ۳۵، ۳۲۸-۳۰۱. [به فارسی].
- عقبایی، ف. استلاژی، ع. و کردوانی، ص. (۱۳۹۷). تبیین توانمندی های کارآفرینی در مناطق روستایی (مطالعه موردی منطقه سیلان)، مجله جغرافیا، بهار اطلاعات، ۱۷ (۶۰)، ۳۳-۴۶. [به فارسی].
- علیجانی، ب.، دوستکامیان، م. اشرفی، س. و شاکری، F. (۲۰۱۵). بررسی تغییرات الگوهای خودهمبستگی فضایی در طی یک دهه بارش در نیم قرن گذشته در ایران، جغرافیا و آرایش فضایی سرزمینی، ۵ (۱۴): ۷۱-۸۸. [به فارسی].
- فتحی نیا، ابراهیم و شاهد، سیدحسین. (۱۳۹۵). اهمیت کارآفرینی در توسعه اقتصاد روستایی. کنفرانس بین المللی پژوهش های نوین در مدیریت، اقتصاد و علوم انسانی. شیراز.
- فنجی، م. سجادی، س. م. و حسینی نیا، گ. ح. (۱۳۹۰). تأثیر گردشگری کشاورزی بر توسعه کارآفرینی روستایی با محوریت توسعه پایدار (مطالعه موردی: روستاهای برجسته استان یزد). مجله اکتشافات جغرافیایی مناطق کویری، ۱۴، ۲۶۷-۲۴۵. [به فارسی].
- فرجی سبکبر، ح. ع. دربان آستانه، ع. مدنلو جویباری، م. خاتمی، ح. و اخوان حیدری، ک. (۱۳۹۰). نقش حکمرانی خوب در تسهیل فرصت های کارآفرینی در مناطق روستایی. مورد: شهرستان گمیشان. مجله اقتصاد فضا و توسعه روستایی، ۳۷، ۱۵۳-۱۷۳. [به فارسی].
- فرجی صبار، ح. ع. مطیعی لنگرودی، س. ح. یداللهی فارس، ج. و کریم زاده، ح. (۱۳۹۲). شناسایی و تحلیل فضایی بسترهای مناسب برای فرصت های کارآفرینی در گردشگری در مناطق روستایی شهرستان وارز. فضایی جغرافیایی، بهار ۱۳۹۲، ۴۵. [به فارسی].
- قاسمی، م. علیخواه، ع. کارگر، س. و میرزایی، ق. (۱۳۹۵). شناسایی و تحلیل فرصت های توسعه کارآفرینی در مناطق روستایی، مطالعه موردی: ناحیه رضویه، شهر مشهد. کنفرانس ملی راهبردهای مدیریت توسعه کارآفرینی روستایی در ایران - ۱۳۹۵.
- قدیری معصوم، م. خراسانی، م. ع. ترکاشوند، ز. و امید، س. (۱۳۹۰). شناسایی و اولویت بندی محرک های توسعه کارآفرینی در مناطق روستایی ایران. مجله اقتصاد فضا و توسعه روستایی، ۳۷، ۳۹-۲۱. [به فارسی].
- قدیری معصوم، م. مطیعی لنگرودی، س. ح. زالی، م. ر. و غلامی، ع. (۱۳۹۷). پهنه بندی فضایی مزیت نسبی کارآفرینی روستایی و عوامل مؤثر بر آن (مطالعه موردی شهر پارس آباد). تحقیقات روستایی، ۱، ۳۷. [به فارسی].
- قربانی، ر. حسین آبادی، س. و تورانی، ع. (۱۳۹۱). شهرهای خلاق با رویکرد فرهنگی در توسعه شهری. مطالعات جغرافیایی مناطق خشک، سال سوم، ۱۱، ۱-۱۸. [به فارسی].
- کاظمی، م. (۱۳۸۷). ارزیابی کارآفرینی توسط مدیران صنعتی، مطالعه تصادفی: استان خراسان، مجله علم و توسعه، ۶، ۱۶۷-۱۸۴.
- مرادی، ح. (۱۳۹۷). تحلیل زمینه های کارآفرینی در توسعه فضاهای پیرامون شهری، مورد: شهر کرمانشاه. نشر توسعه فضاهای پیرامون شهری، ۲ (۲)، ۱۵۰-۱۳۷. [به فارسی].
- مرادی، ح. جوان، ف. امرایی، س. و بیرانوند، م. (۱۳۹۸). تأثیر کارآفرینی روستایی در توسعه فضاهای پیرامون شهری کرمانشاه. فصلنامه اقتصاد فضایی و توسعه روستایی، ۳۴، ۶۳-۸۱. [به فارسی].
- مرید، اسماعیل، و لطفیان، امینه. (۱۳۹۱). کارآفرینی راهبردی نو در توسعه روستایی. همایش ملی توسعه روستایی، دوره ۱.
- نظری، ن. و شیخی، د. (۱۳۹۵). کارآفرینی کشاورزی و نقش آن در توسعه پایدار مناطق روستایی، (مطالعه موردی: روستای چکانرگس)، چهارمین همایش علمی پژوهشی افق های نو در علوم جغرافیایی. برنامه ریزی معماری و شهرسازی. [به فارسی].
- Borke Tunali C. , & Sender, S. (2019) Rkeyuni The Determinates if Entrepreneurship Computer Science, V158, 652-648.
- Hjalager, A. M. , Kwiatkowski, G. (2018). Concepts, Prospects and Problems of Entrepreneurship in Rural Festivals. *Journal of Rural Studie*, 63, 217-228.
- ISKAKOVA, Maral Serikovna et al. (2021). Methods of State Support of Innovative Entrepreneurship. The Exemple of Rural Tourism. *Journal of Environmental Management and Tourism*, [S. l.], 12(2), 466-472.
- Klager, P. , Aghai, M. (2013). Investigating the Role of Agricultural Entrepreneurship in Rural Development. *Journal of Entrepreneurship in Agriculture*, 1. [In Persian].
- Maria L. P. , & Aurora Amélia Castro T. (2018). Rural Entrepreneurship: The Tale of a Rare event. *Journal of Place Management and Development*, 11(2):00-00, DOI:10. 1108/JPMD-08-2017-0085
- Melkifard, Fatemeh. Gholamrezaei, Saeed. Pakrovan Cheroudeh, Mohammad Reza. Qonbari Mohed, R. (2021). Study of the Impact of Various Entrepreneurial Activities of Rural Women on Sustainable Household Food Security (case study: Khoramabad city). *Rural Research Journal*, 46, 289-277. [In Persian].
- Sahoo S. , Saibal, S. (2019). Increasing Entrepreneurship in Rural Tourism for Sustainable Development: A Study on Hirapur Village of Odisha, 19(1), 17-23.

- Soleimani, A. , Yagoubi Farani, A. , Karimi, S. (2021). Designing a Sustainable Entrepreneurship Development Model in Businesses in Rural Areas of Hamadan. *Space Economy and Rural Development Quarterly*, 10(2) (36), 78-49. [In Persian].
- Tayebnia, S. H. (2016). Analysis of the Role of Entrepreneurship in the Sustainable Development of Rural Border areas, (Case Study: Khav and Mirabad district of Marivan city), *National conference on the management strategies of rural entrepreneurship development in Iran*. [In Persian].
- Tetiana B. , Olga Gogulya¹, Oleg Kucher. (2020). The Role of Activation of Entrepreneurial Activities in the Development of Rural Areas in Ukraine. *TURYSTYKA I ROZWÓJ REGIONALNY*, DOI 10.22630/TIRR. 2020. 14. 14.
- Thelken, H & Jong, G, (2020). The Impact of Values and Future Orientation on iIntention Formation within Sustainable Entrepreneurship. *Journal of Cleaner production*, 226, 1-50.
- Verheul, I. (2004). *An eclectic theory of entrepreneurship*, Tinbergen Institute Discussion Paper Indianapolis: Institute for P4 Development Strategies, Indiana University
- Viktoriia B. (2020). Green Tourism as a Perspective Direction for Rural Entrepreneurship Development, Херсонський державний аграрно-економічний університет.
- Ziene M. , Karla B. , Carol K. (2018). The Roles of Social Entrepreneurs in Rural Destination Development, *Annals of Tourism Research* 68:77-88, DOI:10. 1016/ j. annals. 2017. 12. 001

How to cite this article:

Partoinejad Fomeni m., Armaghan, S., & Rajabi, A. (2024). Spatial-spatial analysis of entrepreneurial capabilities in rural areas of Fuman city. *Journal of Studies of Human Settlements Planning*, 18(4), 71-84.

ارجا به این مقاله:

پرتوی‌نژاد فومنی، معصومه؛ ارمغان، سیمین و رجبی، آزیتا. (۱۴۰۳). عنوان تحلیل فضایی - مکانی قابلیت های کارآفرینی مناطق روستایی شهرستان فومن فصلنامه مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی، ۱۸ (۴)، ۷۱-۸۴.